НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ

КАФЕДРА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ

ЗБІРНИК ТЕЗ

VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції

«СЛУЖБОВО-БОЙОВА ДІЯЛЬНІСТЬ СИЛ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ ДЕРЖАВИ: СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»

29 жовтня 2026 року

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції

«Службово-бойова діяльність сил сектору безпеки та оборони держави: сучасний стан, проблеми та перспективи»

29 жовтня 2026 року

УДК 614.8:796.011:159.9(477)

Позднякова М. М., викладач кафедри пожежно-рятувальної та фізичної підготовки, Національний університет цивільного захисту України, м. Черкаси

Іпієв А. Д., старший викладач кафедри пожежно-рятувальної та фізичної підготовки, Національний університет цивільного захисту України, м. Черкаси, майор служби цивільного захисту

Калашник Н. Я., старший викладач кафедри пожежно-рятувальної та фізичної підготовки, Національний університет цивільного захисту України, м. Черкаси

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ТА ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ФАХІВЦІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Актуальність теми. Специфіка діяльності рятувальників (гасіння пожеж, проведення аварійно-рятувальних робіт, подолання перешкод у захисному спорядженні тощо) потребує високої функціональної спроможності організму за умов інтенсивних фізичних навантажень та значного психоемоційного стресу. Забезпечення належного рівня витривалості є актуальною науково-практичною проблемою, оскільки вона безпосередньо впливає на працездатність і надійність кадрів під час тривалих аварійно-рятувальних операцій. Актуальність цієї проблеми суттєво зростає в умовах воєнного стану, коли вимоги до фізичного стану та психофізіологічної стійкості службовців цивільного захисту значно підвищуються. Особливої уваги потребують курсанти першого року навчання, які часто мають середній рівень підготовленості та стикаються з труднощами адаптації до специфічних умов освітнього процесу, підвищених навантажень і нервово-психічної напруги при формуванні нового динамічного стереотипу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання підготовки кадрів для сил безпеки та оборони активно вивчається в контексті формування їхньої професійної готовності до діяльності в умовах підвищеного ризику. Емпіричне

дослідження, проведене серед 60 курсантів Національного університету цивільного захисту України, засвідчило, що значна частина здобувачів освіти має середній рівень фізичної та психологічної підготовленості. Це свідчить про об'єктивну необхідність подальшого вдосконалення системи підготовки та переходу до практико-орієнтованої моделі навчання.

Короткий виклад основного матеріалу досліджень. Професійна діяльність кадрів сектору безпеки та оборони держави характеризується високим рівнем небезпеки, значними фізичними та психоемоційними навантаженнями, а також необхідністю оперативного прийняття рішень в умовах дефіциту часу та високої невизначеності. Професійна готовність рятувальників є багатокомпонентним утворенням, у якому фізична та психологічна складові перебувають у тісному взаємозв'язку. Фізична підготовка забезпечує належний рівень функціональної спроможності організму, розвиток витривалості, сили та швидкості. Психологічна готовність визначає здатність зберігати працездатність, контролювати емоційну стабільність і проявляти готовність до обґрунтовано ризику в екстремальних умовах.

Запровадження воєнного стану суттєво трансформувало підходи до підготовки курсантів закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання. Сучасний освітній процес орієнтується на моделювання ситуацій, максимально наближених до реальних. Це передбачає відпрацювання дій під час ліквідації наслідків обстрілів, пожеж у зруйнованих будівлях, розбору завалів та евакуації населення. Ключовим аспектом модернізації є інтенсифікація навчального процесу та впровадження функціонального тренінгу, що містить виконання вправ у складному середовищі (обмежена видимість, використання засобів індивідуального захисту, задимленість).

Психологічна складова підготовки реалізується через тренінги стресостійкості, моделювання кризових ситуацій та навчання методам саморегуляції, до яких належать дихальні вправи та елементи когнітивно-поведінкових технік. Особлива увага приділяється адаптації майбутніх фахівців до багатофакторних загроз, характерних для воєнного часу (вибухи, хімічне та

радіаційне забруднення, масові ураження), що потребує комплексного мислення та ефективної взаємодії в команді.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Комплексний підхід до формування фізичної та психологічної готовності є визначальним фактором ефективної професійної підготовки кадрів для потреб сил сектору безпеки та оборони. Умови воєнного стану суттєво підвищують вимоги до рівня витривалості та здатності фахівців швидко приймати рішення. Перспективними напрямами подальших наукових розвідок є впровадження інноваційних цифрових технологій (VR/AR моделювання) у процес професійної підготовки, адаптація міжнародного досвіду підготовки фахівців з урахуванням умов воєнного часу, а також розробка вдосконалених програм розвитку стресостійкості та психоемоційної стабільності.

УДК 351.746.1:623.746-519

Поліщук В. В., доцент кафедри прикордонної служби, Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, кандидат військових наук, доцент, підполковник

УДОСКОНАЛЕННЯ МІЖВІДОМЧОЇ ВЗАЄМОДІЇ ПІД ЧАС ВИКОРИСТАННЯ БЕЗПІЛОТНИХ АВІАЦІЙНИХ КОМПЛЕКСІВ ДЛЯ ЗАХИСТУ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ

Актуальність теми. Сучасний характер загроз державній безпеці зумовлює необхідність підвищення ефективності спільних дій складових сектору безпеки і оборони під час захисту державного кордону. Особливого значення набуває застосування безпілотних авіаційних комплексів (БпАК), які забезпечують тривале спостереження, своєчасне виявлення об’єктів та передачу інформації підрозділам для реагування. Водночас технічні можливості БпАК не гарантують результативності, якщо результати повітряного спостереження несвоєчасно надходять до визначених суб’єктів або не використовуються під час прийняття рішень. Нормативною основою взаємодії Державної прикордонної служби